

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Голова приймальної комісії
Андрій КРАСНОЖОН

01 лютого 2025 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ З ПЕДАГОГІКИ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ АЗ ПОЧАТКОВА ОСВІТА

(ОПП «Початкова освіта»)

Пояснювальна записка

Мета вступного іспиту – визначити рівень знань та вмінь, необхідних для опанування бакалаврської освітньо-професійної програми «Початкова освіта» зі спеціальності АЗ Початкова освіта, та участь у конкурсному відборі на навчання за здобутими результатами.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для вступу на спеціальність АЗ Початкова освіта та успішного засвоєння освітньо-професійної програми «Початкова освіта» вступники повинні мати базову вищу освіту за будь-якою спеціальністю та здібності щодо оволодіння знаннями, вміннями і навичками в галузі освіти та педагогіки.

Характеристика змісту програми. Фаховий іспит має міжпредметний характер, що досягається побудовою за модульним принципом. У кожному модулі поєднується матеріал теоретичного та практичного характеру, покликаний виявити вміння використовувати категоріальний апарат, методи цієї спеціальності.

Вимоги до вступників на фаховому іспиті

Вступники, які вступають на навчання за спеціальністю АЗ Початкова освіта для здобуття освітнього ступеня бакалавра, повинні продемонструвати знання й уміння з основних тем програмних модулів.

Модуль 1. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Професійна діяльність і особистість педагога. Педагогічна діяльність, її основні види. Професія, спеціальність, кваліфікації. Функції вчителя. Домінантні та периферійні якості педагога. Елементи і компоненти педагогічної діяльності. Стили педагогічної діяльності: демократичний, авторитарний, ліберальний. Типи особистості фахівця.

Професійне спілкування у структурі діяльності педагога. Сутність та функції педагогічного спілкування. Структура педагогічного спілкування. Стили професійного спілкування педагога. Позиції співрозмовників у спілкуванні. Ознаки педагогічного спілкування на суб'єкт-суб'єктному ґрунті. Ставлення педагога до дітей. Мистецтво педагогічного спілкування.

Техніка мовлення вчителя. Елементи техніки мовлення. Дихання. Голос. Дикція. Орфоепія. Професійно-педагогічні вимоги до техніки мовлення вчителя. Мовний апарат. Професійно-гігієнічні вимоги до нього. Основні властивості голосу. Темп, висота, звучність, польот, гнучкість голосу.

Професійне самовиховання та самоосвіта вчителя. Самоосвіта вчителя. Самовиховання. Самовдосконалення. Самооцінка. Індивідуальна траєкторія розвитку сучасного вчителя. Принципи та компоненти самоосвітньої діяльності вчителя. Технологія організації самоосвіти. Алгоритм самоосвіти вчителя. Етапи професійного самовиховання. Професійне зростання вчителя. Основні шляхи професійного розвитку. Професійна кар'єра. Професійні деформації. Професійна криза.

Сучасний етикет та етикет вчителя. Етикет і його значення в системі освітнього процесу. Історія етикету. Види етикету. Етикет педагога. Мовний етикет вчителя.

Підготовка вчителя у ЗВО. Педагогічний процес у ЗВО та особливості його організації. Система вищої педагогічної освіти в Україні. Організаційні основи і функції педагогічного університету. Сучасний студент вищого закладу освіти. Права та обов'язки студента. Закономірності та принципи навчання у ЗВО. Методи і засоби навчання у вищій школі. Форми організації навчання у педагогічному ЗВО. Лекція. Види лекцій. Практичне заняття. Семінарське заняття. Лабораторне заняття. Екскурсія. Консультація. Педагогічна практика. Інтерактивне навчання. Дистанційне навчання.

Науково-дослідна робота студентів педагогічних ЗВО. Форми науково-дослідної роботи студентів. Презентаційна робота. Науково-дослідницька робота. Кваліфікаційна робота. Правила написання есе. Реферат. Доповідь. Правила оформлення презентацій.

НУШ. Загальна характеристика. Концепція НУШ. Технології, формула НУШ. Цикли. Ключові поняття, принципи. Компетентності НУШ. Дитиноцентризм.

Засоби навчання НУШ. Особливості організації освітнього процесу НУШ. Засоби навчання НУШ. Ранкова зустріч, основні компоненти. Дидактичні засоби навчання. Навчально-методичний комплект. Слово вчителя. ТЗН.

Нормативно-правова база освітнього процесу. Нормативне забезпечення освітнього процесу. Документація вчителя. Закон України «Про освіту». Державний стандарт початкової школи. Типова освітня програма. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».

Модуль 2. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Педагогіка як наука і навчальна дисципліна. Поняття, об'єкт, предмет, завдання та функції загальної педагогіки. Основні категорії педагогічної науки. Система педагогічних наук. Зв'язок загальної педагогіки з іншими науками.

Педагогічний процес. Суть та рушійні сили педагогічного процесу. Педагогічний процес як система. Компоненти та закономірності педагогічного процесу. Цілісність педагогічного процесу.

Загальні закономірності розвитку особистості. Поняття особистості, її розвиток та формування. Фактори, що впливають на розвиток та формування особистості. Основні закономірності розвитку особистості. Вікові етапи розвитку особистості та індивідуальні особливості молодшого школяра.

Методи педагогічних досліджень. Сутність і особливості наукових досліджень у педагогіці. Методологія педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень. Спостереження, анкетування, бесіда. Метод педагогічного експерименту, узагальнення незалежних характеристик, психолого-педагогічного тестування, аналізу результатів діяльності учня. Теоретичні методи педагогічного дослідження. Математичні і статистичні методи педагогічного дослідження.

Закономірності, принципи та методи виховання. Сутність процесу виховання. Методи та завдання виховання. Структура процесу виховання. Закономірності та принципи виховання. Методи виховання. Класифікація методів виховання.

Процес навчання як цілісна система. Поняття процесу навчання, його структура. Функції процесу навчання, його зміст. Структура діяльності вчителя у навчальному процесі. Психологічні основи діяльності учнів у процесі навчання.

Методи, прийоми та засоби навчання. Методи навчання та їх класифікація. Наочні методи. Практичні методи. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Методи контролю й самоконтролю. Прийоми та засоби навчання.

Контроль та оцінювання успішності у навчанні. Поняття про контроль навчання, його функції. Види та методи контролю навчання. Оцінювання навчальних досягнень учнів. Історія оцінки. Формувальне оцінювання. Вимоги до перевірки та оцінювання успішності учнів.

Педагогічний менеджмент. Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління. Основні поняття теорії педагогічного менеджменту Менеджер освіти. Менеджер навчально-пізнавального процесу. Менеджер навчально-виховного процесу. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту.

Система освіти в Україні. Загальна характеристика системи освіти в Україні. Дошкільна освіта. Загальна середня освіта. Позашкільна освіта. Професійно-технічна освіта. Вища освіта. Освіта України в міжнародному освітньому просторі. Міжнародні зв'язки закладів освіти.

Критерії оцінювання відповідей на тестові завдання фахового іспиту

Тестові завдання містять 2 варіанти по 30 питань. На написання тестових завдань відводиться 60 хвилин. Перші п'ять (від 1 до 5) відповідей оцінюються по 20 балів, наступні двадцять п'ять відповідей (від 6 до 30) оцінюються по 4 бали.

Кількість правильних відповідей	Бали	Кількість правильних відповідей	Бали
30	200	15	140
29	196	14	136
28	192	13	132
27	188	12	128
26	184	11	124
25	180	10	120
24	176	9	116
23	172	8	112
22	168	7	108
21	164	6	104
20	160	5	100
19	156	4	не склав
18	152	3	не склав
17	148	2	не склав
16	144	1	не склав

Рекомендована література для підготовки до фахового іспиту

Основна література

1. Акімова О.В., Актуальні проблеми теорії та історії педагогічної науки : навчальний посібник. Віниця. ТВОРИ, 2024.

2. Сікорський П. І. Нова педагогіка : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 540 с.

3. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентнісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Випуск 2 : Навчально-методичний посібник. / Берендєєв С. Косенчук Ю., Лисогор Л. Київ, 2023. 145 с.

Додаткова література

1. Малихін О., Ліпчевська І. Педагогічна майстерність учителя початкових класів: візуалізація навчальної інформації в початковій школі : методичний посібник. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 74 с.

2. Нова українська школа: організація дистанційного і змішаного навчання у початковій школі: навч.-метод. посіб. / Трипольська О. О. та ін. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.

3. Онопрієнко О. В. Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 146 с.

4. Онопрієнко О., Петрук О., Павлова Т. Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичний кейс: метод. посіб. Київ: Педагогічна думка, 2023. 247 с.

5. Потапенко І. STEM-освіта в початковій школі: від навчальної моделі до реального уроку. Київ: ГО «EdCamp Ukraine», 2023. 300 с.

6. Початкова освіта в нових реаліях: досвід, ризики та перспективи. Ужгород, ЗІППО, 2022. 81 с.

7. Ротфорт Д.В., Гезей О.М. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Харків: Вид-во "Ранок", 2021. 144 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Закон України «Про вищу освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14. 12. 2016 р. № 988-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.